

Nota : Aquest fitxer fa el punt sobre l'acord comercial d'Andorra amb la CEE, la seva negociació i les seves conseqüències. No se tracta d'una proposta pedagògica directament per la classe, sinó d'una documentació destinada als ensenyants i a les persones que volen conèixer Andorra.

L'acord amb la Comunitat Econòmica Europea 1984-1990

La necessitat d'un acord amb la Comunitat Europea

Amb la petició espanyola d'adhesió a la Comunitat Econòmica Europea (CEE, avui dia UE, Unió Europea), l'any 1978, ja tot el sistema comercial andorrà corria perill.

Primer, amb l'entrada d'Espanya en la CEE **desapareix la base jurídica** dels acords bilaterals del segle 19 amb Espanya i amb França, ja que, per traspàs al Consell Europeu, els hi escaparia la competència de negociar i firmar els acords amb els països tercers. Per tant, sigui quin sigui el marc futur, el sistema de les llicències d'importació s'acabaria. Segon, sense tractat o acord comercial que els substituïxin, Andorra corria **el perill de quedar-se dins un buit jurídic que li treuria tots els avantatges adquirits** des de fa segles. Pitjor, la podrien considerar com **un país tercer** i veure's aplicar la TEC (Tarifa Exterior Comuna, o drets de duana comunitaris), doncs passar d'un règim favorable de lliure-canvi a un encariment de totes les seves importacions per culpa de taxes duaneres altes.

L'entrada d'Espanya a la CEE altera molts elements. A partir de l'entrada, l'oferta comercial millorarà a Espanya, amb la introducció directa i progressivament lliure i sense aranzels dels productes originaris de la CEE. El diferencial de preus disminuirà progressivament durant el període de transició (que anirà del 1986 al 1993), per acabar sent ajustat a la diferència de fiscalitat entre Andorra i els estats veïns. Doncs, amb la demanda d'adhesió d'Espanya, mantenir la competitivitat del sector comercial en front d'aquestes modificacions ineluctables esdevenia un problema essencial, ja que la diversificació de l'economia pren més temps i demana inversions fortes.

Tampoc Andorra no podia beneficiar del **fenomen de frontera** entre França i Espanya car desapareixeria. En efecte, després de l'adhesió d'Espanya a la CEE, Andorra es trobarà totalment immersa dins el territori comunitari i no, com abans, a la seva frontera externa. Per tant Andorra podia també triar d'entrar en el Mercat Comú. Però no semblava pas una bona solució, car li caldria aplicar ràpidament les normes fiscals i comercials comunitàries, fet que eliminava també el seu avantatge comercial.

Per tant, en qualsevol perspectiva, es necessitava i **era vital negociar un acord comercial específic Andorra-CEE**, per a preservar el millor possible els privilegis

adquirits. El Principat tenia tres possibilitats, com a base de negociació :

- l'adhesió a la CEE,
- la situació de país tercer,
- o la negociació d'un acord específic.

Encara que la més desfavorable, la primera hipòtesi, l'entrada a la CEE, va ser seriosament considerada per un grup polític, el Partit Democràtic Andorrà, probablement més per a suscitar un canvi polític i social, mitjançant l'inevitable harmonització amb els règims dels altres estats, que per raons econòmiques. La segona, l'estatut de país tercer sense condicions específiques era a descartar, car era suïcida per l'economia andorrana. Quedava doncs a negociar un estatut particular, sobre la base dels avantatges anteriorment concedits per França i Espanya, que calia fer validar o adaptar per la Comunitat Europea.

Era una cosa possible car la CEE ja havia pres en compte les situacions peculiars de petits estats, com Mònaco, San Marino o Liechtenstein, com també les de territoris dels estats membres que tenien uns estatuts originals : la Groenlàndia danesa havia marxat de la CEE, però hi conservava relacions econòmiques ; Gibraltar, tot i sent a l'interior de la CEE, era a fora del Mercat Comú per a poder continuar beneficiant de la seva situació d'enclavament portuari. Totes les combinacions semblaven doncs possibles per a resoldre el cas d'Andorra.

Curiosament, mentres aquests elements de reflexió eren coneguts i que l'entrada d'Espanya i Portugal dins la CEE era ineluctable i pròxima, ningú no semblava preocupar-se'n a Andorra, al menys en aparença. En realitat, ni a Andorra ni dins el Migdia francès, on es produïen tot sovint manifestacions de pagesos i bloquejos de carreteres i autopista, ningú no veia una entrada ràpida d'Espanya dins la Comunitat. El nou govern andorrà instal·lat al 1981 en aplicació de la Reforma institucional només afirmava la seva intenció de desenvolupar el turisme com a element de diversificació de l'economia.

L'any 1984 però, durant la fase final de les negociacions Espanya-CEE, hi va haver una gran inquietud dins l'opinió i el món polític andorrans, exagerada i a la mida de la despreocupació dels anys anteriors. Les primeres iniciatives vingueren del sector privat, amb l'excel·lent estudi del CEP de Barcelona, *Andorra en el context de la CEE* (1984), finançada pel banc Crèdit Andorrà.

A tot moment i fins a la firma de l'acord al 1989, la negociació fou envoltada del més **gran secretisme**. Poques filtracions dins la premsa, i sempre interessades i manipuladores, una confidencialitat que anava fins a no informar els representants elegits del *Consell General* o dels *Comuns* i, de temps en temps, uns esclats i unes agitacions públiques que feien aflorar a la superfície les turbulències profundes.

Una negociació en tres fases. La primera fase : la qüestió de la representació i el context franco-espanyol

La primera fase, durant els anys 1984 i 1985, es centra sobre les qüestions polítiques de representació i s'acaba amb un report de la negociació. En efecte, els representants elegits dels andorrans queden al marge de les negociacions que afectaven el país i es feien en nom seu. Fins a l'últim moment Andorra, com a tal (és a dir com a estat de ple dret representada pel seu govern i parlament), no va ser l'interlocutor de la CEE.

La situació de l'Andorra preconstitucional

No és gens estrany si es té en compte que, vist des de l'exterior, la repartició de les competències entre les diferents autoritats andorranes no és gens clara i és d'evidència a favor dels Coprínceps. La sobirania com la representació exterior i algunes prerrogatives essencials (moneda, reforma de les institucions, policia i seguretat pública, justícia, control del parlament, entre altres) recauen en els Coprínceps, que les exercien realment aleshores. La representació exterior pertany als Coprínceps, però de fet l'assumeix habitualment el Copríncep francès, President de la República Francesa, que pot a tot moment mobilitzar els serveis francesos i disposa d'un pes específic dins la CEE, on una actitud o uns interessos francesos seran sempre presos en consideració.

Per tant, la presa en mans directa pels Coprínceps de la negociació d'Andorra amb la CEE era conforme al dret i al mètode de funcionament a Europa. Però no era ni hàbil ni elegant, car es tractava de qüestions econòmiques que entraven habitualment en les competències que els Coprínceps deixaven al Consell General i a les parròquies.

No és estrany doncs que la Comunitat Europea accepti de negociar amb només els Coprínceps, i designi al març del 1985 com a interlocutor dels dos caps d'estat andorrans el Copríncep francès. A més dels aspectes jurídics interns, on la CEE no s'embolica mai, cal tenir present que les instàncies europees són acostumades al pragmatisme i a resoldre problemes concrets i no pas qüestions de fons, que deixen als estats.

Els precedents a Europa

El cas d'estats sobirans (San Marino, Liechtenstein, Mònac), o de territoris autònoms (Gibraltar, Illes Anglo-normandes, Illes Feroer, Groenlàndia) representats per un altre estat que hi té interessos o relacions històriques és cosa corrent i normal dins l'Europa comunitària.

Dins el passat recent, les negociacions en nom de petits estats com Mònaco i San Marino - i amb el seu acord -, havien estat portades per estats membres de la CEE

importants, França i Itàlia. El Liechtenstein és relacionat amb la CEE per un acord de lliure-canvi que va ser negociat per Suïssa i ampliat a aquest microestat alpi. Notem que aquests tres microestats (contràriament a Andorra de l'any 1985) tenien sobirania reconeguda internacionalment, institucions pròpies en totalitat i dirigents fins al més alt nivell (Príncep, President o Gran Duc) amb només nacionalitat del país, residents i sense cap altre càrrec dins un país estranger.

El cas de les Illes Anglo-normandes, en relació amb el Regne Unit, tenia alguns elements que podien aproximar-se a la situació de l'Andorra preconstitucional. Per tant, s'entén que el cas d'Andorra fos vist amb prudència des de les institucions europees.

Cal recordar també que el fet de diferir la decisió sobre el tracte a concedir a un petit territori i esperar uns anys després que entrés a la CEE l'estat amb qui es relaciona tenia un precedent, l'exemple de les Illes Feroer respecte a Dinamarca.

La qüestió de la representació d'Andorra

La representació d'Andorra és a l'origen del bloqueig de les negociacions. A través aquest aspecte formal (qui negocia?), hi havia una qüestió més fonamental : el Govern i el Consell General hi van veure una ocasió :

- d'afirmar-se en front dels Coprínceps i d'adquirir de fet noves competències que els mateixos Coprínceps els negaven (paral·lelament, la reforma de les institucions estava encallada) ;
- d'afirmar Andorra en el camp internacional (paral·lelament França, Espanya i els estats que les seguien acabaven de refusar l'entrada d'Andorra a diverses organitzacions internacionals especialitzades : treball, telecomunicacions).

Sense cap altra sortida que l'esclat públic, el Cap de govern Josep Pintat criticà solemnement davant la premsa "les actituds despòtiques i paternalistes" dels Coprínceps. La jugada era clarament política ; deia : "Serem o no serem reconeguts com a Estat i acceptats a negociar el nostre avenir?" L'atac anava contra els Coprínceps, car llur participació no era més considerada com a andorrana, al·lusió directa a la reforma insuficient de les institucions.

El context franco-espanyol

Mentrestant les negociacions per a l'entrada d'Espanya i Portugal a la CEE eren molt dures, oposant fins a l'últim dia els interessos francesos i espanyols, amb les opinions públiques mobilitzades i manifestacions violents. Pragmàticament, segons el seu costum, **la CEE decidí de congelar el cas andorrà** i de resoldre'l després de l'admissió dels estats ibèrics, durant els dos anys següents, és a dir abans de finals del 1987. **Es prorrogaven per dos anys els acords de lliure canvi hispano-andorrans i franco-andorrans anteriors.**

Mentrestant aquests estats entrarien dins el Mercat Comú en 1er de gener del 1986 :

els drets de duana començarien a disminuir, les importacions s'alliberarien també. **Conseqüència immediata per a Andorra, el diferencial de preus aniria disminuint.** El temps jugava contra ella : era una manera de portar els dirigents andorrans a fer concessions, sense que puguin especular sobre l'oposició França-espanya, que ja haurien resolt llurs diferències.

Document: "Andorra pot quedar marginada per l'entrada d'Espanya a la CEE"

Avui, Barcelona, 5 d'abril del 1985

ECONOMIA I TREBALL

AVUI, divendres-dissabte, 5-6 d'abril del 1985

Conseqüències de l'ampliació de la Comunitat Econòmica Europea

Andorra pot quedar marginada per l'entrada d'Espanya a la CEE

Ha de decidir quin estatut vol dins d'Europa

Joana Viusa
Corresponsal

Andorra.— Amb l'entrada d'Espanya a la Comunitat Econòmica Europea, Andorra pot deixar de tenir un comerç competitiu i restar aïllada, segons opinen alguns comerciants de pes de les Valls consultats per l'AVUI. El paradís fiscal que era Andorra va desapareixent. Al tres per cent d'impost sobre els productes de la llei, al sis per cent dels aparells de fotografia i al vint-i-cinc per cent dels licors, cal afegir d'un tretze a un disset per cent més de trànsit, imposat per França a les mercaderies provinents de països tercers. A més cal sumar-hi el cost del transport i les despeses de magatzem. Tot això haurà de competir amb només un IVA del sis al trenta-tres per cent que l'Estat espanyol començarà a aplicar l'any vinent.

Mercè Bonell, comerciant i primera dona conseller general, ha dit a l'AVUI que potser seria més racional des d'un punt de vista econòmic i més clar des d'un punt de vista institucional que Andorra negociés la seva entrada al Mercat Comú. «D'entrada, això ja seria un reconeixement internacional del Principat», i després, cal veure si la nova imatge turística, amb

El comerç d'Andorra tem les conseqüències de l'adhesió d'Espanya a la CEE

la característica esquí - sol - muntanya, afegida al comerç i al clixé «small is beautiful» no ens donaria més atractiu en el si de la Comunitat Econòmica Europea».

Aquesta possibilitat evidentment modificaria l'estatus social intern del Principat, on no existeix cap dret col·lectiu.

L'actua: cap de govern, Josep Píntat, i el seu ministre de Finances, Ventura Ribera, gues l'limiten a dir que s'han

encomanat estudis a economistes per determinar què convé negociar.

L'andorrà Pere Villanova, professor de dret polític a la Universitat de Barcelona, intentava, en el curs d'un col·loqui, sensibilitzar l'opinió andorrana sobre la urgència de posar-se d'acord «a falta d'acció governamental». En síntesi, Pere Villanova explicà que Andorra ha de determinar què i qui ha de negociar. Si no vol que deci-

deixi sola la comissió ministerial de la CEE, i si els andorrans volen tenir credibilitat prop dels coprínceps, per poder negociar juntament amb els seus representants, cal, primer que res, decidir quin estatut vol Andorra «en un consens explícit, ampli i majoritari. Si no, la sortida institucional no es produirà: si només van a Brussel·les representants dels coprínceps, Andorra continuarà essent un copríncipat medieval».

Document: "El govern d'Andorra demana avui mandat per a negociar amb la CEE" *Avui*, Barcelona, 16 d'abril del 1985

AVUI, 16/04/1985

El govern d'Andorra demana avui mandat per a negociar amb la CEE

Joana Viusà
Corresponsal

Andorra la Vella (Andorra).— Aquest matí, el cap del govern andorrà, Josep Pintat, demanarà en sessió extraordinària del Consell General, mandat per a negociar a Brussel·les l'acord econòmic entre la CEE i Andorra, sigui per mitjà dels coprínceps (caps d'Estat del Principat), sigui per la via directa.

Un dels consellers generals més escoltats del grup Reig, majoritari a l'assemblea andorrana, Père Marsenyac, dit Pierot d'Encamp, casat amb una francesa com quasi tots els polítics d'aquesta parròquia, ha afirmat a la redacció de l'AVUI que «ens hem de fer sentir a Brussel·les i la posició del Consell avui serà buscar solucions econòmiques favorables a Andorra i al seu desenvolupament futur, que la CEE pugui acceptar. Per descomptat, no volem cap mena

de contingent de mercaderies. Adhesió pura i simple del Principat al Mercat Comú? De cap de les maneres! No estem estructurats per a ser membres de la Comunitat Econòmica Europea. La representació internacional que alguns pensen que aquesta entrada ens donaria no seria tal: què en treurem de ser un Estat representat a la CEE si som "contingents"?

La posició de França, segons el conseller Marsenyac, ha estat fins ara d'informar el govern andorrà perquè l'administració francesa disposa de l'experiència i dels experts: «Ara, si de debò volguessin acaparar la representació ens hi oposaríem».

L'ex-cap de govern Òscar Ribas Reig va manifestar fa uns dies en el primer debat públic sobre la qüestió: «Allò que es juga Andorra a nivell institucional és més important que la qüestió econòmica.

Document: "Andorra no vol ser colonitzada per França al Mercat Comú"

Avui, Barcelona, 17 d'abril del 1985

PAÏSOS CATALANS

3

AVUI, dimarts, 17 d'abril del 1985

Els problemes de l'entrada a la CEE

La futura entrada d'Andorra al Mercat Comú i la possibilitat que el govern francès vulgui exercir un paper dominador en aquest afer han provocat unes declaracions molt dures del cap del

govern andorrà, Josep Pintat, que ha defensat la sobirania del seu país. D'altra banda, el sector d'industrials catalans de la càrnia se sent enganyat per Madrid perquè, segons que diuen, les condi-

cions que s'han pagat per a l'entrada d'Espanya a la CEE els perjudiquen tant que, si es compleixen les previsions, poden arribar a desaparèixer del mapa productiu.

Andorra no vol ser colonitzada per França al Mercat Comú

El cap de govern de les Valls blasma les actituds despòtiques i paternalistes

Joana Vilà
Corresponsal

Andorra la Vella. — El poble andorrà, a través dels seus representants consultiu general, ha encomanat per unanimitat al seu cap de govern, Josep Pintat, de fer les gestions necessàries perquè el Principat de les Valls negociï directament el seu paper i les seves característiques econòmiques amb la CEE. Arran d'aquesta petició, ahir Pintat pronuncià un parlament molt dur adreçat a França, en el qual va assegurar que no acceptaria una capitulació colonialista despòtica o paternalista, perquè tots els leien el mateix contingut: l'assimilació de la personalitat andorrana. Pintat assegurà: «Hi ha moments en la vida d'un país en què s'ha de dir prou i que passi el que passi. Que els estrangers de fora no oblidem: no trobaran cap andorrà que vulgui ser còmplice d'aquesta usurpació i caldrà afrontar les conseqüències que s'imposaran que ens empen versos o altres figures píbols dels vassalls i que ens imposin les seves normes. Per la meua part sóc molt clar quin és el meu deure».

El mandat de l'assemblea legislativa reunida en sessió extraordinària va ser expressat per a emprendre totes les gestions encaminades a permetre a Andorra de negociar directament amb les autoritats comunitàries en funció de l'evolució del dossier d'Andorra davant la Comunitat Econòmica Europea.

El cap del govern no ha decidit el contingut de l'esmentat dossier o almenys no en va parlar en l'informe que llegí ahir perquè considera que és més urgent resoldre la qüestió de la representació andorrana davant la CEE. En efecte, el creu que Andorra pot ser perjudicada a l'hora de negociar, perquè els serveis del copríncep francès li han proposat reiterades vegades d'establir un simple conveni bilateral França-Andorra.

Josep Pintat, cap del segon govern andorrà, tancat per la dreta, rodejat pels membres del seu gabinet.

«Avui, als setze dies del mes d'abril, el problema roman el mateix: serem o no serem reconeguts com un Estat i acceptats a negociar el nostre avenir?»

«Deia ahir el cap de govern andorrà—. La situació es resumeix en dues opcions. L'una i l'altra comporten que la Comunitat consideri incompatible amb el dret comunitari els règims comercials actuals que regulen els intercanvis entre França-Andorra i Espanya-Andorra». Aquesta règim infringeixen els principis comunitàris i, segons Pintat, cal trobar una solució comunitària que supleixi els règims bilaterals actuals. Aquestes dues opcions són:

—Opció A. Andorra és reconeguda i admesa com un Estat sobirà i, per via de conseqüència, com un país tercer. En el tractat d'adhesió que signarà Espanya li hauria una declara-

ció que mandats els òrgans de la Comunitat per negociar amb Andorra un règim de relacions comercials que sigui compatible amb les normes comunitàries.

—Opció B. Andorra no gaudiria de personalitat jurídica pròpia. No tindria estatut internacional i no se li reconeixeria una personalitat per a comparèixer en les relacions internacionals. El seu règim comercial seria determinat unilateralment d'una manera autònoma detingent tota negociació. Se'ns imposaria un estatut sense que comptés per a res la nostra opinió ni els nostres interessos vitals».

Josep Pintat va acabar el seu important parlament d'ahir amb paraules molt contundents, molt serenes en l'èmfasi del consell general en boca d'un cap de govern, inequívocament adreçades al copríncep francès: «Si les impressions negatives que tenim arribessin a fer avançar tant que el règim comercial d'Andorra sigui establert sense participació andorrana, quedaria confirmada la teoria segons la qual la reforma

de les institucions només ha estat una anganyia per a destruir el poble andorrà. També ens podem acomiadar per sempre de fer un dia un Estat de dret modern incorporat harmoniosament a les relacions internacionals. És la mort dels ideals dels quals tots els andorrans sense excepció hem lluitat i estem lluitant. Tota versió conciliadora que vulgui justificar que els andorrans no puguin parlar per ells mateixos és una estela descaçada i caldrà denunciar-la ben fort i a tot vent».

La duresa de Pintat no sorprèn el veguer francès

Andorra la Vella. — El veguer del copríncep francès, Louis Dobie, que va ser consultat per l'AVUI, no va mostrar sorpresa quan fou informat de la contundència de les declaracions del cap de govern andorrà i digué: «Ja m'havien avisat que hauria de passar. És normal a causa de les eleccions generals previstes per a final d'any».

«D'altra banda», assegurà, «no s'ha produït cap contacte entre l'administració andorrana i els experts del copríncep francès en matèria de Mercat Comú, com tampoc amb els seus homòlegs espanyols, des del mes de juny del 1984».

Les acusacions de colonialisme, després de l'anul·lació de la personalitat andorrana, usurpació i al·lusions a vassalls i vassalls, van ser les úniques en què van fer manifest al veguer francès cert nerviosisme dient: «De debó que el senyor Pintat ha parlat de veureis?»

La segona fase : la posició andorrana i el bloqueig

La segona fase, durant **els anys 1986 i 1987**, va començar per **la definició de la posició andorrana**. Els Coprínceps demanen al Govern i al Consell General les seves propostes per poder començar una negociació. En sessió extraordinària, el 18 d'abril del 1986, el Consell General aprova per unanimitat el text presentat pel nou Cap de govern Óscar Ribas (veure aquext integral : document 13). Són exigències maximalistes :

- tot i reivindicant un estatut de país tercer, doncs exterior a la CEE, es volen mantenir els avantatges adquirits amb França i Espanya, fent-los extensius a tots els estats de la Comunitat ;
- atorgar als turistes i visitants que vénen a comprar a Andorra una franquícia fiscal duanera semblant a la que s'atorga pels intercanvis i compres intracomunitaris ;
- obtenir pels productes industrials andorrans el lliure accés al mercat de la CEE ;
- no tenir cap limitació quantitativa per les importacions andorranes, vinguin de la CEE o dels altres països tercers ;
- obtenir la llibertat de comerç amb els altres països tercers sense que els productes paguin la TEC, i la llibertat de trànsit d'aquestes mercaderies a través del territori de la CEE.

Aquest paquet era a negociar pels Coprínceps si continuaven refusant la participació andorrana. **D'evidència aquesta proposta era inacceptable per la Comunitat europea**, sobretot les propostes pel comerç amb els països tercers.

Durant aquest període, **el govern espanyol va exercir obertament una forta pressió sobre el govern andorrà**, condicionant el seu acord al reconeixement del sindicat obrer ja constituït al principat, però il·legal i clandestí. El govern andorrà refusà de lligar les dues qüestions. Uns diputats espanyols al Consell d'Europa, del partit que governava a Espanya, portaren aquesta institució a interessar-se pel poc respecte dels drets humans a Andorra. Habilmente el govern andorrà va esquivar l'atac, fent aprovar la declaració dels drets de l'home de les Nacions Unides pel Consell General i relacionant els drets de la persona, tant dels andorrans com dels estrangers, amb la reforma de les institucions, posant doncs la pilota dins el camp dels Coprínceps.

El termini dels dos anys s'acabà sense cap acord. Per a evitar un buit jurídic, uns acords comercials provisionals s'establiren amb França i Espanya, que seguien les disposicions anteriors. Però **les posicions eren des d'aleshores clares**. D'una banda el Consell General havia definit propostes i establert contactes amb totes les parts i, d'altra banda, era acordat que seria **una comissió tripartita Andorra-Coprínceps**, portada pel Cap de govern andorrà, la que negociaria amb la Comissió Europea.

Document: La posició andorrana

Document presentat pel Cap de Govern d'Andorra, Òscar Ribas Reig, i aprovat per unanimitat pel Consell general en la sessió extraordinària del 18 d'abril del 1986.

DOCUMENT SOBRE LA C.E.E. A SOTMETRE A LA CONSIDERACIÓ DEL MOLT IL·LUSTRE CONSELL GENERAL

En el Discurs-Programa presentat davant de VV.MM.II.SS. el passat 5 de febrer informava de l'orientació i de la política que seguirà el Govern en aquest capdal afer de les relacions entre Andorra i la C.E.E.

Com recordareu en el susdit programa parlava:

1.- De la voluntat manifestada pels Excms. Srs. Co-Prínceps per a que Andorra negociï directament amb la Comunitat.

2.- Del Tractat signat el 12 de Juny de 1985 a Madrid que ens deixava dos anys, a comptar de l'1 de gener de 1986, per a establir un nou règim comercial comunitari.

3.- De determinar conjuntament amb els Serveis dels Co-Prínceps la composició de la comissió negociadora andorrana.

4.- Era voluntat del Govern d'harmonitzar l'activitat comercial i econòmica a les normes comunitàries, honorant plenament llur responsabilitat.

5.- Sols un règim de llibertat podria pal·liar els importants efectes negatius que l'ampliació de la Comunitat produeix en l'economia andorrana.

6.- Proclamava el principi de responsabilitat acceptant un nou sistema fiscal indirecte.

En compliment d'aquest programa aprovat pel M.I. Consell General vàrem emprendre les gestions escaients.

S'adreçà una demanda d'audiència als Serveis dels Co-Prínceps per cartes del 17 i 20 de febrer de 1986, per a que una Delegació del Govern pogués celebrar respectives sessions conjuntes de treball.

En carta del 26 de febrer de 1986 s'acceptà, i el 4 de març de 1986 es celebrà la reunió al Palau Episcopal.

També el M.I. Sr. Veguer de S.E. el Co-Príncep Francès confirmà, per carta del 9 d'abril, que el proper 22 d'aquest mes es podria celebrar una reunió conjunta de treball al Palau de l'Elysée entre Govern i Serveis del Co-Príncep.

En aquest període de temps en que es demanaven les entrevistes, arribà la carta del 26 de febrer dels MM.II. Srs. Delegats Permanents en la que indicaven com havia d'ésser constituïda la Comissió andorrana que "...representarà al Principat a la taula de negociacions, per a definir les relacions d'Andorra amb la Comunitat Econòmica Europea....".

El 18 de març el Govern adreçà als MM.II. Srs. Delegats Permanents una comunicació que es feu pública en la que es deia "...Atès que la nominació dels representants que "seran designats per les Autoritats

andorranes elegides en la forma i condicions que aquestes darreres tinguin a bé determinar," comporta la necessitat de recollir el criteri del M.I. Consell General i del Govern, i d'aprovar el mandat o instruccions que hauran de donar-se als representants designats, el Govern ha acordat informar a VV.MM.II.SS. d'aquesta situació, i del fet que caldrà disposar d'un temps prudencial per a dur a terme aquests nomenaments i elaborar les corresponents instruccions...".

Pel que fa a les relacions amb Espanya, en la reunió conjunta a La Seu d'Urgell del 4 de març, el Govern renovà la voluntat de sostenir converses amb les autoritats espanyoles en matèria comunitària. Per carta del 18 de març de 1986 demanava al M.I. Sr. Delegat Permanent de la Mitra que sol·licités audiència a les autoritats espanyoles escaients. Encàrrec que acceptà positivament el M.I. Sr. Delegat Permanent per carta del 22 de març de 1986.

Totes aquestes reunions amb els Serveis dels Co-Prínceps són necessàries per a establir el nomenament dels delegats i el mandat de negociació que s'ha de proposar.

Pel que fa a l'aspecte concret de la composició de la comissió i respectives competències, recolliré la voluntat d'aquesta Assemblea i em comprometo a defensar-la. Tarmateix confio que això no suposarà un obstacle per a poder avançar, evitant tot tipus de paralitzacions o de polèmiques estèrils.

Em sembla evident que les relacions comercials presents i futures, entre Andorra i la C.E.E., no poden

ser expressades amb una senzilla fórmula tècnica del tipus unió duanera o zona de lliure canvi, perquè cadascuna implica conseqüències determinants.

El que sí voldria, és fer un comentari sobre el model teòric de l'adhesió d'Andorra a la Comunitat com a un nou País membre.

En efecte, l'article 237 del Tractat preveu que tot estat europeu pot demanar de ser membre de la Comunitat. Cal la unanimitat dels altres estats membres i dels òrgans comunitaris per a assolir-ho.

L'Estatut Jurídic i Internacional d'Andorra és tal que malauradament provoca reserves importants no tant sols en els serveis Jurídics de la Comunitat, sinó en estats membres.

Dit això vull fer quatre observacions:

1.- Avui la C.E.E. és: una comunitat, regulada per normes i polítiques comercials uniformes. Però la C.E.E. té una dinàmica i una projecció i a l'horitzó 92 vol esdevenir definitivament un gran mercat únic i homogeni, sense cap traba ni diferències de fiscalitat, on no hi haurà lloc per l'existència en el seu si d'un espai diferenciats i específic.

La unitat econòmica i fiscal és irreversible i la unitat política seguirà més tard amb més o menys dificultats.

2.- Havent ja llargament encetat el compte enrera per a negociar un nou règim comercial, hem de donar

respostes a les preguntes que se'ns emplaça.

3.- Hi haurà reconeixement d'Andorra com a estat sobirà si s'arriba a establir una convenció comercial. Ens hem d'inscriure en el marc que fixa la Comunitat, havent admès que la negociació no ha de frenar ni limitar en res les nostres exigències de modernització de les institucions, inclòs, ben entès en l'àmbit internacional.

4.- La Constitució de l'Estat Andorrà és del segle XIII. La necessitat d'una homologació i harmonització del nostre país en les relacions internacionals imposen, com ja s'ha dit, una nova constitució compatible amb el Dret Internacional.

La meua opinió és que, avui no és el moment oportú per a demanar l'adhesió, ni per a pensar en la integració.

Primer regulem les nostres relacions comercials, amb respecte mutu i responsabilitat. Després d'un període de funcionament, i un cop conclòs el procés de reforma institucional, els andorrans podran formular tal petició, si així ho creuen conforme als seus interessos presents i futurs. Aquest és el camí que han seguit els països membres no fundadors de la C.E.E.: primer s'han signat convenis de col·laboració o d'associació i després d'un període d'adaptació s'ha passat a la integració plena.

Ara es tracta doncs de presentar davant vostre la primera plataforma de sortida, fonamentada en principis clars que han de permetre d'iniciar el procés que es

clourà amb la definició del règim comercial per Andorra.

De l'anàlisi dels documents de treball i assessoraments rebuts, el Govern creu que és indispensable que Andorra conservi els drets històrics adquirits, i que es pugui canviar l'estatu-quo actual per un nou Tractat especial que permeti de mantenir la seva personalitat i especificitat, en un marc harmonitzat amb la C.E.E..

El punt de partida que proposo a la vostra consideració es fonamenta en aspectes jurídics i històrics. Els acords negociats pel Síndic Plandolit l'any 1867 amb els Governos d'Isabel II i de Napoleó III, romanen jurídicament en vigor. Aquests acords històrics de contingut lliure canviste han estat modificats al fil dels anys, per disposicions unilaterals fins arribar a la situació actual, que es caracteritza pel fet que els dos sistemes de relacions comercials que ens apliquen França i Espanya són del tot incompatibles amb les regles comunitàries. Andorra era un país tercer quan es negociàren els acords del 1867. Avui Andorra roman un país tercer i vol negociar una convenció dins el marc de l'article 113 del Tractat de Roma.

A fi d'aportar la claredat necessària dono lectura als principis aprovats pel Govern en data 14 d'abril del 1986.

En la determinació del règim comercial entre Andorra i la C.E.E. el Govern arriba a les següents conclusions :

Andorra ha d'ésser respectada com a país tercer, i això no a partir de la situació de fet actual, sinó amb tots els drets que li pertocquen i que la C.E.E. i els Estats membres han de reconèixer restablir i aplicar. Aquesta és una exigència que afecta als següents punts :

1.- Lliure accés d'Andorra al mercat mundial. Això comporta l'eliminació de la pràctica actual de les duanes comunitàries és a dir que es cessi de fer pagar el T.D.C. a les mercaderies destinades a Andorra.

2.- Que es respectin els acords internacionals a què té dret Andorra. Això vol dir que els països comunitàris respectin l'article 5 del G.A.T.T. relatiu a la llibertat de transit.

3.- Aplicació efectiva del principi de llibertat i abandó de tot tipus d'obstacles de contingentació o de tipus administratiu.

4.- Que tots els estats membres de la Comunitat respectin efectivament els acords existents entre Andorra i els seus dos veïns en aplicació de les normes comunitàries, fins i tant els textos de 1867 romanguin vigents. Els acords de lliure canvi de l'any 1867 amb França i Espanya hauran d'ampliar-se pel que fa al lliure accés dels productes andorrans al conjunt de l'espai comunitari.

Amb aquests quatre punts s'allibera el conveni de 1867, actualment en vigor de les seves desviacions contràries al dret comunitari i al dret internacional. Es retroba així l'esperit de llibertat inicial.

Per a mantenir un bon nivell econòmic i defensar la qualitat de vida dels habitants del Principat s'han de complir certes exigències. L'economia actual del país és un conjunt d'activitats on els factors productius s'apliquen en funció dels principis propis de les economies i societats lliberals. Es tracta de defensar el comerç turístic, preparar una determinada industrialització com a motor de diversificació, i sobretot gaudir d'una fiscalitat nacional autònoma i moderada.

COMERC TURÍSTIC.-

Degut al fet que Andorra es troba enclavada pels països comunitaris, el comerç turístic es debilitarà forçosament. La seva decadència amenaça el creixement i l'actual nivell econòmic, i compromet la supervivència en el mercat de moltes societats i negocis comercials, així com la desaparició d'un gran nombre de llocs de treball. Andorra ha de pal·liar aquests efectes negatius previsibles, la qual cosa es pot concretitzar en els punts següents:

1.- Llibertat d'aprovisionament en tots els productes, i molt particularment en aquells que serveixen al consum i aprovisionament dels turistes en productes agrícoles. Andorra està disposada a concedir un tracte preferencial als productes comunitaris i a entendre's amb la C.E.E. pel que fa a l'aprovisionament d'aquests productes en el mercat mundial.

2.- Situar la franquícia fiscal duanera que s'acorda als passatgers, a nivell comunitari.

ACTIVITAT INDUSTRIAL.-

Degut a l'evolució degressiva del turisme comercial, Andorra es veu obligada a encetar una política d'industrialització. La manca de recursos naturals i la nostra situació geogràfica, amb dificultats d'accés i allunyats dels grans centres de consum europeus, són factors extremadament desfavorables per a conduir una bona diversificació. També caldrà preveure un esforç en la formació professional, en els sistemes de financiació i en la defensa del patrimoni natural.

Tot i així és camí obligat i ens hem de preparar per a un futur industrial. En aquest context, les relacions futures entre Andorra i la Comunitat que ens envolta han de beneficiar dels següents factors :

1.- Un règim d'intercanvis internacionals favorables als productes andorrans, permetent accés franc a la Comunitat i fent-los beneficiaris dels acords preferencials de la C.E.E. . Aquest fet representarà el reconeixement dels drets històrics adquirits, resultant dels acords del 1867, així com del seu esperit de defensa dels interessos vitals andorrans, esperit que haurà d'ésser transposat en l'acord comunitari que s'ha de convenir.

2.- Per a que els productes industrials andorrans puguin beneficiar de lliure accés als mercats de la C.E.E., s'hauran d'examinar les condicions en les que Andorra hauria de concertar la seva política duanera amb la de la C.E.E., puix que aquesta es fonamenta en el T.D.C. (tarifa duanera comunal).

3.- Llibertat de transit i plena aplicació de l'article V del G.A.T.T. per a que els productes andorrans puguin accedir al mercat mundial.

4.- Extensió i ampliació dels acords en els camps complementaris al sector industrial, com per exemple els transports. També inserció d'una clàusula evolutiva i de salvaguarda en funció dels canvis que puguin aparèixer en les condicions interiors i exteriors.

AUTONOMIA FISCAL.-

Es essencial defensar el principi d'autonomia fiscal, ja que és el fonament de la nostra identitat econòmica i veritable garantia de futur.

La fiscalitat que ha de gravar el nostre comerç ha de beneficiar únicament al pressupost nacional d'Andorra, i romandre competència exclusiva de l'Administració. La fiscalitat s'ha de caracteritzar pel seu caràcter indirecte, de gestió senzilla i barata i que no ha d'excedir a les necessitats exigides per la població andorrana.

En vistes de les negociacions amb la Comunitat, Andorra està disposada a dissenyar i aplicar efectivament un nou sistema fiscal. No ha d'existir una disparitat massa important entre la estructura dels preus andorrans i la dels països veïns, però s'ha de garantir el necessari atractiu comercial del Principat.

A títol d'exemple Andorra ja ha donat prova del principi de limitació responsable, en la reglamentació

dels capitals estrangers.

S'ha arribat a aquesta posició amb sentit pragmàtic volem alhora preservar la nostra identitat, l'especificitat i els llaços històrics i d'amistat que existeixen amb les dues nacions veïnes.

Aquestes són les directrius essencials que inspiren avui al Govern.

Si els principis més amunt esmentats i que han de guiar la nostra acció són aprovats, continuarem les gestions amb els serveis dels Co-Prínceps i autoritats escaients, a fi de poder arribar ben aviat al consens necessari per a la designació i competències dels membres de la comissió negociadora andorrana.

Al seu moment compareixeré novament davant el M.I. Consell General per a informar-lo i sotmetre a examen i aprovació el mandat específic per a la comissió negociadora.

Casa de la Vall, 18 d'abril de 1986.

Document: "Andorre. Une course contre la montre"

L'Indépendant, Perpinyà, 30 de maig del 1987

L'INDÉPENDANT 30/05/1987

ANDORRE

Une course contre la montre

(De notre rédaction parisienne).

Entre Paris, Madrid et Bruxelles, les Andorrans jouent leur destin dans une course contre la montre que tous, peut-être, ne souhaitent pas gagner. L'échéance, en tout cas, reste fixée au 1er janvier 1989 : ce jour-là, les régimes particuliers qui lient la Principauté avec la France d'une part et l'Espagne d'autre part, seront remplacés par un régime unique européen. Toute la question consiste à savoir si Andorre, sans entrer dans la Communauté, en recevra plus de bénéfices que d'inconvénients. Les divergences sont d'ordre économique d'une part, juridico-sociales d'autre part, elles sont liées notamment à la présence, sur le sol andorran, d'une population étrangère, cinq à six fois plus importante que la population andorrane.

Il faut rappeler ici qu'Andorre a deux coprinces dont l'un est le président de la République française, l'autre l'évêque d'Urgell. Des préliminaires compliqués ont conduit le gouvernement andorran et les deux coprinces à un consensus jugé raisonnable et qui devrait permettre, après accord, de défendre un même dossier à Bruxelles. Passons sur les difficultés protocolaires qui sont réglées aujourd'hui. Mais le temps presse car les éléments du dossier andorran restent encore à définir. Si le bât blesse, c'est entre Madrid et Andorre, puisque Paris et la Principauté se sont déjà entendus sur les grandes lignes, et cela depuis plus d'un an.

Les dossiers à problème

Voici donc les dossiers qui font problème aujourd'hui :

- Sur le plan économique : à partir de 1988, les marchandises circuleront librement entre Andorre et le Marché commun sans qu'Andorre adhère à celui-ci. Mais les produits étrangers à la Communauté destinés à Andorre (et notamment les produits en provenance d'Asie) devront payer une taxe au moment de leur débarquement dès leur entrée dans le Marché commun, au Havre par exemple ou encore à Barcelone. Bruxelles veut ainsi éviter que la Principauté ne devienne le cheval de Troie des produits d'Extrême-Orient dans le Marché commun.
- Pas question, par contre, de contingentement, c'est-à-dire de limiter par exemple le nombre des magnétoscopes ou des appareils photographiques.
- Sur le plan économique et social : pour qu'Andorre bénéficie des avantages de l'Europe, il lui est demandé de rapprocher sa législation administrative et sociale de celle des autres pays du Marché commun. Jusqu'ici on a beaucoup parlé

d'introduire le droit d'association qui n'existe pas aujourd'hui dans les vallées. En fait, c'est surtout l'absence de droit syndical qui ne peut convenir à la C.E.E. Mais d'une part l'Andorre est une démocratie, d'autre part « Andorre n'est la colonie de personne » pour reprendre une expression du coprince français. En clair, c'est aux Andorrans de voter ou de ne pas voter un code administratif autorisant notamment le droit d'association. L'entourage du coprince français souligne d'ailleurs que ce droit, qu'il figure en préambule ou dans un son article II, s'imposera dans la même force et que, s'il n'était pas voté, Andorre resterait sur le régime médiéval de la questia.

Pas de divergence

Faisant allusion à un récent article publié dans l'Avanguardia, à la suite d'une réunion des représentants andorrans à la préfecture de Perpignan, Paris souligne « qu'il n'y a pas de divergence de principe entre les deux coprinces ». Selon cet article, un grave désaccord serait apparu entre la mitre (le co-prince espagnol qui « maintient sa position de soutien aux travailleurs étrangers en Principauté ») et le président Mitterrand coprince français qui, selon le journal, « soutiendrait les secteurs qui refusent le droit d'associations politiques et syndicales en Andorre ».

Les proches de François Mitterrand ont été très surpris de cette mise en cause qu'ils ne comprennent pas. Certains d'entre eux, d'ailleurs, l'auraient même très mal prise dit-on. Et ils rappellent que lors de son voyage en Andorre, « François Mitterrand avait donné un discours de progrès rarement entendu dans les Vallées et réaffirmant son attachement à la liberté et à la solidarité, donc à ce qui touche aux droits sociaux ».

De toute façon pour gagner en 1992 c'est-à-dire au moment où sera ouvert le vaste marché européen, Andorre doit d'abord franchir le cap de 1988. C'est bien le souci du coprince français. Mais que cachent les interprétations calomnieuses de ses positions. C'est ce que l'on se demande à l'Élysée.

Henri FABRE.

Document 15 : "L'economia andorrana davant de la CEE"

Punt Catalunya Nord, Perpinyà, 4 setembre del 1987

Punt d'Info Catalunya Nord
4/9/87 - n. 13
p. 12. Economia

A finals d'any s'ha de negociar el seu paper

L'economia andorrana davant de la C.E.E.

Al final de l'any 1985 es van firmar les adhesions definitives d'Espanya i Portugal a la Comunitat Econòmica Europea. Al gener de 1986 l'entrada de la Península Ibèrica al Mercat Comú es feta efectiva. Les negociacions foren molt dures, amb amenaces dels grups de pressió i dels estats, i transaccions d'última hora a base de concessions comunes i de regateig. Dins aquest concert europeu que penosament se n'anava cap a l'unissó, els estats francès i espanyol van tenir les veus més dissonants.

Al mig quedava Andorra, de la qual ningú no parlava, que no demanava a entrar a la C.E.E., mes que volia negociar la seua situació ja que l'entrada d'Espanya al Mercat Comú trasbalsava la seua economia, afectant directament les seves bases. Sense que Andorra pugui realment fer sentir la seua veu, es va decidir de congelar la situació, de no negociar el cas andorrà, i deixar dos anys per a decidir quina seria la seua relació amb la C.E.E. Els dos anys s'acaben pel desembre de 1987. No se sap quins foren els motius reals d'aquesta

ta decisió temporitzadora. Existeix tot un feix de raons: el problema major i mai no resolt de la representació internacional de l'Estat andorrà, els drets que pensen tenir França i Espanya sobre aquest país català independent, una actitud d'espera i veure venir molt típicament andorrana. Tampoc no falten els problemes: considerats com més importants per no embolicar-se en una negociació molt especial i poc clara, vista des d'Irlanda, de Dinamarca, d'Alemanya o de Qualsevol altre estat llunyà. Per fi es podia pensar que amb el temps i la nova situació de fet, ja s'estovarien les situacions i els protagonistes.

Fa un any i mig que les coses són així, i només al juny 1987 es comença tímidament a evocar el cas andorrà. Què s'hi juguen els andorrans?

La situació anterior es basava en dos fonaments. D'una banda, una posició fronterera entre dos estats amb barteres duaneres fortes i desequilibris entre demanda i oferta, sobratot a Espanya. D'altra banda, una notable diferència de preus

(taxes febles a Andorra, absència de TVA) i uns productes molt atractius i sempre «up to date». La importació es feia mitjançant llicències atorgades pels serveis dels Coprínceps, mes de fet pels estats francès i espanyol, que podien tenir Andorra dins la mà. L'exportació, l'asseguraven, cada u pel seu compte, els centenars de milers de «turistes» que venien a comprar el paradís andorrà.

Simplificant, avui els andorrans tenen tres opcions. Adhereixen a la C.E.E. —cosa que no semblen voler—; sempre poden negociar algunes concessions, mes perden els avantatges econòmics que tenien fins ara. A l'oposat —i és llur demanda pròpia— que Andorra sigui considerada com un

pais tercer, és a dir exterior a la C.E.E., per poder importar d'altres països tercers les mercaderies que vulguin sense pagar la TEC, o Taxa Exterior Comunitària. Per fi una situació intermitja, on Andorra seria considerada com un país tercer, mes amb unes limitacions: o bé unes quotes de mercaderies determinades (posició espanyola), o bé amb importacions lliures mes pagant la TEC (posició francesa). En qualsevol d'aquests dos últims casos l'economia andorrana seria una altra vegada sota control i deixada a la vigilància de les duanes dels dos estats territorialment fronterers, França i Espanya. Aquests mateixos que pretenen, directament o indirectament, negociar en nom d'Andorra amb la C.E.E.

/Joan Becat.

L'ERMITAGE

CUINA DE CLASSE EN LA TRADICIÓ DE LA GASTRONOMIA FRANCESA.

TOTS ELS DISSABTES, A LES 10 DE LA NIT, DINAR-ESPECTACLE (AMB RESERVA)

06 120 L'ERMITAGE
TEL. 88 30 00 02
88 30 10 92

**RESTAURANT
LE CATALAN**

especialitats catalanes

Obert cada diumenge

88820 CASTELL Tel. 88 05 54 08

La tercera fase : l'acord i l'escenificació de la firma

L'última fase començà al febrer del 1988, amb una entrevista a Brussel·les entre el President de la Comissió Europea Jacques Delors i el nou Cap de Govern andorrà Josep Pintat. Es va acordar que Andorra havia de presentar una nova demanda més moderada, cosa que es va fer i les negociacions reprengueren el 13 de juliol del 1988.

Durant la negociació de l'acord amb la CEE, hi va haver **divergència d'actitud entre els governs francès i espanyol** en relació amb les condicions especials a consentir a Andorra.

Posats a fer concessions, el govern espanyol de Felipe González proposava **que les mercaderies no paguessin cap TEC, però que es fixessin quotes anuals, doncs una limitació del volum dels intercanvis**. Evidentment buscava limitar el seu dèficit comercial amb Andorra (hem vist al punt 3 que, l'any 1987, el sistema comercial i les importacions andorranes beneficiaven més a França que a Espanya). Amb el pretext de controlar aquestes quotes, podia vigilar estrictament les importacions andorranes i exercir eventualment pressions.

Per la seva part, el govern francès de François Mitterrand no volia **cap limitació de les importacions andorranes, que malgrat tot haurien de pagar la TEC** (tarifa exterior comuna, o drets de duana a carregar sobre els productes en provenença dels països no comunitaris), **o una TEC reduïda**. Per tant donava més avantatges a Andorra, posant del seu bàndol les cases fortes andorranes, tot i mantenint el seu benefici comercial. D'una altra banda això facilitaria el control a les fronteres ja que, per no perdre el reembossament al pressupost andorrà de la TEC cobrada per la CEE sobre les mercaderies dels països tercers destinades al Principat, tocava a Andorra de vigilar les seves importacions per a poder justificar les quantitats a abonar. En cas de frau o d'una vigilància andorrana insuficient, hi guanyaria la CEE ja que, passi el que passi, totes les mercaderies haurien pagat la TEC a la Comunitat a la seva entrada a Europa.

Es veu a través aquestes posicions contrastades i les seves conseqüències bastant diferents tota la importància per a Andorra de poder participar directament a la delegació per a defensar la seva posició. **El punt clau eren les condicions duaneres** i les repercussions considerables sobre el comerç d'una modificació qualsevol de les tarifes i taxes.

El pre-acord fou firmat a Brussel·les el 14 de desembre del 1989, Andorra acceptant les exigències europees pel que fa a la unió duanera, al règim fiscal i a les relacions del Principat amb els altres països tercers (pensem que aquest apartat només representava el 15% del total de les importacions). El Consell General, reunit en sessió extraordinària, aprovà l'acord immediatament. El Consell dels Ministres d'Afers Exteriors de la Comunitat Europea també l'aprovà durant la seva reunió del 18 de desembre.

Durant els mesos següents, cada ú dels estats de la Comunitat el ratificà. **La ratificació oficial tingué lloc a Luxemburg el 28 de juny del 1990**, entre un ministre irlandès - Irlanda assumia aleshores la presidència de torn de la CEE - i la delegació andorrana composta del Cap de govern Òscar Ribas i dels Veguers francès i episcopal.

Prudència política, voluntat deliberada, falta d'interès per a Andorra ? **no es va voler transformar aquesta firma en un reconeixement internacional formal del Principat**. Llevat del cap de govern, tots els altres firmants concernits es van fer representar : els dos Coprínceps François Mitterrand i Joan Martí pels veguers, el Primer ministre irlandès pel seu ministre de correus, present a Luxemburg per una reunió rutinària de ministres de telecomunicacions, el President de la Comissió pel Comissari espanyol per l'Europa mediterrània Abel Matutes. Aquest últim no va creure oportú d'aturar mementàniament les seves activitats per assistir a la cerimònia, i obligà

la delegació andorrana a desplaçar-se el dia mateix a Brussel·les. Fins i tot es va permetre de plantar una banderilla fent notar públicament, amb un humor que molts trobaren desplaçat, que era la primera vegada que la Comunitat negociava amb un país tercer els representants dels quals eren els seus propis ciutadans. Era ficar el dit a la llaga i subratllar l'ambigüitat fonamental de les institucions andorranes i el principal obstacle al reconeixement internacional d'aquest estat.

Document: "El copríncep a Madrid"

Avui, Barcelona, 4 d'abril del 1989

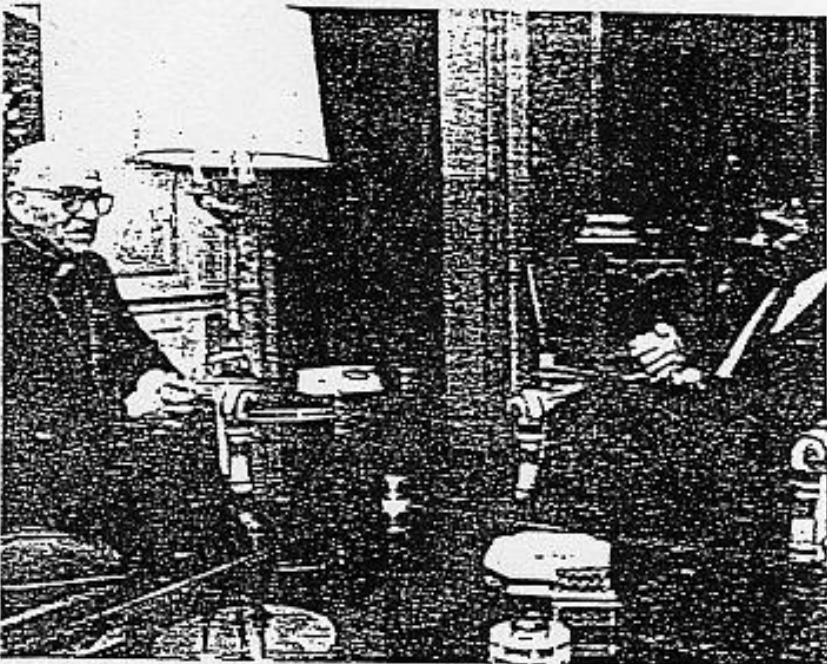
El copríncep a Madrid

**González
agilitarà
les relacions
CEE-Andorra**

Jordi Garriga, corresponsal
MADRID/ANDORRA — El bisbe de la Seu d'Urgell i copríncep d'Andorra, monsenyor Joan Martí Alanís, va informar ahir el president del govern espanyol, Felipe González, de l'estat en què es troben les negociacions entre Andorra i la Comunitat Europea. El copríncep andorrà va demanar al cap de l'executiu el suport del govern espanyol, que presideix la Comunitat fins al juny, per agilitar les negociacions destinades a canviar el règim de relacions comercials entre Andorra i la resta de països europeus.

El president del govern espanyol, que no rebia el copríncep català des del 1984, va comunicar al bisbe Alanís la seva intenció d'agilitar els contactes entre Andorra, Espanya i la resta de països de la comunitat.

La negociació del règim comercial que mantenen Andorra i la CE es fonamenta en aspectes jurídics que tenen una història de fa gairebé 125 anys: els acords comercials de caràcter

El president del govern, Felipe González, va entrevistar-se ahir amb el copríncep d'Andorra i bisbe de la Seu d'Urgell, monsenyor Joan Martí Alanís

lliurecanvista que es van firmar el 1867. Aquells acords han derivat, però, en uns sistemes de relacions comercials amb França i Espanya que estan en desacord amb les regles del Tractat de Roma. L'actual mare de negociació, la unió duanera dins les possibilitats d'establir una convenció comercial que admet l'article 113 del Tractat de Roma, s'acosta a les normes que, com a organisme superior de lliure comerç, imposa el GATT (Acord General de Tarifes i Comerç). Així mateix, aquest organisme no admet la contingència ni la limitació que ara hi ha de la circulació de mercaderies cap a Andorra procedents de països tercers. La unió duanera recurrà sobre les mercaderies produïdes a la CE o a Andorra, de la mateixa manera que les originades a altres països que tenen règim de lliure pràctica.

Document: "Andorra passa per l'adreçador"

Avui, Barcelona, 21 de març del 1989

economia avui

dijarts
21 de març de 1989

Desapareixerà la diferència de preu d'alguns articles respecte a l'Estat espanyol

Andorra passa per l'adreçador

La Comunitat Europea imposa a partir de l'any 1992 la unió duanera per als productes industrials però no per als agrícoles

Aurora Moreno, corresponent
BRUSSEL·LES — Els ministres d'Afers Estrangers de la CE van autoritzar ahir la Comissió Europea perquè comenci les negociacions per a la firma d'un acord que suposarà la unió duanera per als productes industrials de la Comunitat i Andorra. D'aquesta manera, la diferència de preus entre els articles venuts al Principat d'Andorra i als països comunitaris tendirà a desaparèixer a partir de l'any 1992.

Els productes agrícoles, en canvi, quedaran fora de la unió duanera i seran considerats com els d'un país tercer. El tabac, un dels productes que més compren els estrangers a Andorra, ha quedat dins de la unió i per tant haurà de pagar aranceles comunitaris. Durant les negociacions s'elaborarà una llista de productes sensibles que recollirà probablement molts articles d'electrònica de consum per no perjudicar la producció i el comerç espanyol.

La negociació que es portarà a terme en presència dels Estats membres podria començar ben aviat, un cop la comissió hagi notificat l'acord negociat als responsables andorranos, i es podria desenvolupar durant la presidència espanyola, segons va informar Fernando Alareza, responsable de la representació permanent d'Espanya davant la Comunitat Europea en els termes mediterranis, així com de les relacions amb Andorra.

Per als productes industrials, la proposta comunitària preveu la creació d'una unió duanera que s'aplicarà a tots els productes i mercaderies produïts dins la Comunitat o a Andorra, fins i tot els que s'hagin obtingut totalment o parcialment a partir de productes provinents de països tercers i que estiguin en l'libre pràctica a la Comunitat o al mercat intern, així com amb les

El consell de ministres de la Comunitat ha donat llum verda per negociar la implantació de la unió duanera amb Andorra, que comportarà l'equiparació amb la CE dels preus dels productes industrials

Els botiguers del principat d'Andorra es veuran obligats a aplicar els mateixos impostos que els de la CE

El comerç s'ajustarà a l'europeu

Durant de la integració espanyola a la CE i al Mercat Unic europeu a partir de 1992, defensat sempre la integració a la Comunitat, el mes de juliol passat el govern andorrà es va traslladar a Brussel·les per presentar al president de la Comissió Europea, Jacques Delors, una memòria on es recullen les peticions andorranes per demanar que s'atorgui al Principat un règim comercial preferencial

amb un país tercer.

Andorra va firmar al juny de 1985 a Madrid un tractat que li atorgava dos anys a partir de la integració a la Comunitat Europea perquè establís un règim comercial preferencial amb la Comunitat. Aquest tractat va ser prorrogat fins a finals de 1988.

En relació amb la CE, Andorra és un país tercer i això fa que el seu règim comercial no

més es pugui enmarcar amb el GATT (acord general sobre tarifes duaneres i comerç) però la situació geogràfica d'Andorra, entre dos països membres de la CE, aconsellen fer entrar el nou règim comercial en un marc comunitari.

El consell de ministres de la CE va aprovar ahir la directiva per negociar amb Andorra d'ara en una línia d'ajustament del seu comerç amb el dels països comunitaris. Això vol dir que hi haurà d'haver una equiparació fiscal amb la CE.

Tractant-se d'un acord comercial, no s'especifica en l'acord de principi adoptar ahir pels ministres d'Afers Estrangers cap tema referent a la fiscalitat, ja sigui el tipus d'IVA a aplicar als productes comercials, ja siguin les limitacions específiques de drets que es poden passar de la frontera. En l'actualitat les relacions comercials d'Andorra amb la CE són inexistents i es regelen per relacions unilaterals.

proposta que presenta la comissió, però es téndrà en compte el règim aplicat en la mateixa als viatgers que entrin dels països tercers i la importància específica del turisme per a Andorra, així com la realització de la unió duanera.

L'acord, que es pot considerar únic per la mateixa especificitat dels acords que regelen les relacions andorranes amb els seus dos països fronterers, vol posar ordre i donar seguretat a les estabilitats comercials de la Comunitat Europea amb Andorra.

La segona part de l'acord que la comissió preveu presentar al principat d'Andorra contempla la regulació dels intercanvis agrícoles. A aquestes se li aplicarà el mateix règim que se li aplica a un país tercer, però amb algunes excepcions, ja que en aquest sentit l'acord de la CE vol respectar els drets adquirits i, per tant, es podrien aplicar aquests drets als animals vius, sobretot vaques o bou.

Els postarers comunitaris van expressar també que en tot moment s'havia tingut en compte l'especificitat del poble andorrà tant pel seu volum com pel tipus d'economia pel qual es regira, però que allò que es vol per damunt de tot és regular una situació aplicant als productes industrials la tarifa duanera exterior comuna per a tots.

Tractant-se d'un acord comercial, no s'especifica en l'acord de principi adoptar ahir pels ministres d'Afers Estrangers cap tema referent a la fiscalitat, ja sigui el tipus d'IVA a aplicar als productes comercials, ja siguin les limitacions específiques de drets que es poden passar de la frontera. En l'actualitat les relacions comercials d'Andorra amb la CE són inexistents i es regelen per relacions unilaterals.

Document: "Signatura del conveni"

Editorial del *Correu Andorrà*, setmanari editat a Andorra la Vella, 6 de juliol del 1990

PRESIDENT
CONSELLER DELEGAT
Antoni CORNELLA i SERRA
DIRECTORA
Cristina CORNELLA RIBERA
SUBDIRECTORA
Cristina RIBERA
GAUDDO
CONSELL
D'ADMINISTRACIÓ:
President:
Antoni CORNELLA
Vice President 1r.
Daniel ARMENGOL
Vice President 2n.
Christian PEREZ
VOCALS:
Cristina RIBERA
Cristina CORNELLA
Patrick PEREZ
DIRECTOR FINANCER:
Francesc FERNANDEZ
CAP DE REDACCIÓ:
Núria GRAS RAFAELAS
REDACCIÓ:
David QUASCH
DALMAU
Esperanza IGLESIAS
REDACCIÓ ESPORTS:
Lluís de SANTIAGO
CORRESPONSAL PAS DE LA CASA:
Serra CHRISTIAN
COL·LABORADORS:
Josep M. RIBERA VIVES
Josep MOSCARDO
Antoni MORELL
MAQUETA I DISSENY:
Ralf MAENNER
DIRECTORA DE PUBLICITAT
Nati CAMPABADAL
COMPOSICIÓ TEXTES:
Júlia CARRERAS

EDITA:
EDICO, S.A.
CORREU ANDORRÀ
Av. Meritxell, 112 - 4a,
2a.
Andorra la Vella
Telèfon: 22500 - Fax:
22938
Depòsit Legal: AND,
294.

CORREU ANDORRÀ no se solidaritza necessàriament amb les opinions expressades i signades pels seus autors. Publicarem les cartes dels lectors que portin nom i adreça, tot respectant, si es desitja, un pseudònim, i sempre que la compaginació ho permeti.

EDITORIAL

SIGNATURA DEL CONVENI

Andorra ha signat l'acord amb la CEE. Un acord que crec que serà molt beneficiós per al país.

Vull fer un punt i a part i recordar un polític ja retirat (perdó! l'han retirat): Josep Pintat i Solans. Pintat també va ajudar molt per tal que aquest acord fos realitat. Gràcies a Déu tenim un nou Cap de Govern, la vida al país és tranquil·la i ja no tenim sobresalts de querelles contra la premsa. Aquella espècie de dictadura ha desaparegut i el país va endavant. Es com si ens despertéssim d'un malson de 6 anys i ara es tornés a treballar amb seny i amb ganes de fer país.

Aviat anirem una Constitució. Les instàncies institucionals europees ens reconeixen i ens reben, què més volem?

Tenim dos Coprínceps institucionals. Generalment tots els països tenen un Cap d'estat, nosaltres en tenim dos. La convivència al Principat és idíl·lica. L'oposició fa oposició i ningú no l'estolita. Quan Josep Pintat governava, no hi havia oposició ni falta que en feia perquè tampoc l'hi hagués fet cap cas.

Amb tot això vull dir que Andorra està vivint uns dies dolços on tot va bé. Imagineu-vos si tot va perfecte que la delegació andorrana es va perdre i va arribar a signar a Luxemburg a peu i un quart d'hora tard. I el millor és que els europeus esperant i els andorrans fer-se'n esperar. Això demostra que Andorra és un país on tots estem units: veguers, ministres, secretaris... tots plegats tirant endavant el país.

En aquest número de **CORREU ANDORRÀ** podreu llegir un ampli reportatge de tot el que va passar a Luxemburg i Brussel·les durant la signatura de l'acord ja que la premsa andorrana es va desplaçar fins allí. Cal dir també que el contacte entre el govern i la premsa va ser molt breu, fred i a distància cosa que és una equivocació en un país petit. Això no ho dic per mi sinó pels periodistes que no són gent de segona categoria. Tant bo és un periodista del **CORREU ANDORRÀ** o de la competència com un secretari de govern. El govern ha de comprendre que als periodistes se'ls ha de tractar bé, ha d'existir una valoració mútua. L'orgull i la prepotència varen ensorrar Josep Pintat. Però bé, sembla que tot marxa sobre rodes i que la unitat regna per tot arreu. Acabaré citant l'himne del F.C. Barcelona: "Tots units fem força. Tant se val d'on venim si del nord o del sud..."

EL PRESIDENT
Antoni CORNELLA i SERRA

medor VIATGES

 Viatges arreu del món...

Europcar

LLOGUER DE COTXES

Plaça Coprínceps, 5 - ESCALDES
Tels.: 29 1 52 - 29 1 16
Fax: 60 2 44 - Tlx: 425 AND

PNEUMÀTICS

PIRELLI

Distribuidor Oficial
per Andorra:

AUTO RALLYE

Avda. Tarragona, 51-53 - Tels: 20 128 - 24 830 - ANDORRA LA VELLA

Document: "Eufòria, però no tant"

Editorial de *Poble Andorrà*, setmanari editat a Andorra la Vella, 6 de juliol del 1990

Editorial | 5

Eufòria, però no tant

L'acord establert entre Andorra i la CEE ha aixecat una onada d'optimisme sobretot respecte a la vessant del reconeixement internacional del que implícitament Andorra ha fet objecte.

Ningú no posarà en dubte que el fet de que el Principat hagi pogut seure a la taula de negociació sigui un fet històric. Per primera vegada, Andorra en tant que estat haurà signat un tractat internacional. Amb tot, no cal negligir certs aspectes formals que es van posar de manifest en l'acte de la signatura.

Des de la secretaria de premsa del govern andorrà, es va anunciar que, per part del Consell de les Comunitats Europees, signaria el seu president, l'irlandès Charles Haughey; d'altra banda, també havia de signar la Comissió de Brussel·les. La realitat va ser ben diferent. Aprofitant que es reunia a Luxemburg el Consell de Telecomunicacions, presidit per l'irlandesa Maire Geoghegan-Quinn, ministra adjunta als afers europeus, es va organitzar la firma amb Andorra. No pas de cap d'estat a cap d'estat, sinó de ministre adjunt a cap de govern. L'equilibri de forces no era gens evident.

El pas següent encara va ser més trist. La firma d'un representant de la Comissió de les Comunitats Europees havia també de figurar al peu del tractat. El més lògic hauria estat la presència del seu president, Jacques Delors, amb qui la delegació andorrana havia tingut el primer contacte. En el seu lloc s'hi va presentar Abel Matutes, comissari de l'àrea mediterrània. Fins aquí, encara no hi havia massa cosa a dir. Però el que s'ha de considerar greu és el protagonisme ostentat per Abel Matutes en fer viatjar tota la delegació andorrana al seu despatx del Palais Verlaymont a Brussel·les. No hauria estat més senzill -i molt més seriós- que el senyor comissari s'hagués desplaçat a Luxemburg i en un acte solemne, cloure la signatura? Amb tot, cal valorar de manera positiva el fons del conveni. Si es procedeix a una correcta aplicació, Andorra pot sortir-ne beneficiada i integrar-se de manera efectiva a la nova Europa que s'està forjant. La possibilitat d'obrir el mercat europeu a la hipotètica indústria andorrana, pot representar la clau de volta de la necessària reconversió d'un monocultiu turístic que comença a anar de capaciguda.

El secret no és altre que la planificació dels diferents sectors de producció del Principat que han de deixar de banda els projectes a curt i mig termini i començar a pensar en integrar-se a la nova Europa sense fronteres. Les solucions han de ser fruit d'un intens treball de col·laboració entre el sector públic i privat d'Andorra. Cal tenir molt clar que sense una tasca en comú, serà molt difícil aconseguir aquest objectiu.

 Andorrfons ★ ★ ★ ★ ★ Fons Andorrà d'Inversió Mobiliària Internacional ENTITAT DISPOSITÀRIA: ENTITAT GESTORA:		VALOR DE LA PARTICIPACIÓ
 BANCO INTERNACIONAL	 BANCA NOVA	

Poble Andorrà | 06-07-90

Els continguts de l'acord

Encara que una part de l'opinió pública andorrana hagi criticat les condicions de la firma (vegeu els editorials dels dos setmanaris andorrans de l'època : documents 18 i 19), i que alguns òrgans de premsa els hagi interpretat com “passar per l'adreçador”, **els continguts de l'acord són molt favorables a Andorra**, que aconsegueix concessions importants sobre tots els punts essencials.

El títol I estableix una unió duanera per a tots els productes industrials andorrans o europeus, com també per a les mercaderies dels països tercers en lliure pràctica (és a dir que ja han pagat la TEC). Sobre aquests productes, Andorra ha de suprimir les seves taxes anteriors (doncs li caldrà canviar el sistema de la seva fiscalitat) i adoptar les disposicions de la CEE en matèria de TVA i els formularis duaners comunitaris. Això concerneix el 93% de les importacions andorranes. **Andorra manté doncs el lliure canvi que ja tenia amb França i Espanya i l'amplia a tota la CEE. No hi ha limitacions quantitatives** i desapareix el sistema i la trava de les llicències d'importació. El diferencial de preus queda més reduït, com ja es sabia, car es limita a la diferència entre les fiscalitats, però el comerç serà lliure i sense condicionaments.

A més a més aquestes disposicions obren possibilitats d'exportació de productes industrials andorrans, doncs de desenvolupament potencial d'aquestes branques, encara molt reduïdes.

Com ho calia esperar, **la Comunitat Europea imposa les seves condicions per les importacions provinents dels països tercers**. No hi haurà limitacions quantitatives però hauran de **pagar els drets de duana comunitaris**, que els encarirà : la CEE els cobrarà als punts d'entrada i seran **posteriorment retornats al Govern d'Andorra**. Altra obligació : les mercaderies hauran d'entrar físicament a Andorra abans de poder ser reexportades cap a la CEE, a l'engròs o mitjançant compradors individuals ; és un altre mitjà indirecte de la CEE per a evitar que el Principat es transformi en un cavall de Troia per on passarien els productes dels països tercers.

El títol II concerneix els productes agrícoles, que queden fora de la unió duanera. Els productes d'origen andorrà continuaran entrant a la CEE sense drets de duana. Andorra podrà importar tant com vulgui productes agrícoles procedents de països tercers, però sense acordar-los un règim més favorable que als productes europeus.

El títol III precisa les franquícies atorgades als visitants que surten d'Andorra, amb una llista donant les quantitats de productes agrícoles o agroalimentaris que cada persona pot emportar-se sense pagar drets. Pels productes industrials la franquícia és el triple del que la CEE acostuma permetre als viatgers des altres països tercers. Encara que puguin semblar modestes, aquestes quantitats asseguren la permanència del comerç andorrà. Més enllà, s'ha de subratllar que l'acord dóna un marc jurídic clar i estable a les sortides de mercaderies pels compradors individuals que, fins aleshores, eren condicionades pels capricis dels serveis duaners francesos i espanyols, o per la benevolència interessada dels estats veïns.

Es preveu un Comitè Mixt per a gestionar aquest conjunt de disposicions i assegurar un seguiment. **L'acord té una durada illimitada, però és revisable al cap de cinc anys** per fer-ne el balanç i aportar-hi eventuais modificacions ; en el cas contrari serà automàticament prorrogat.

Les conseqüències fiscals i econòmiques

Les conseqüències fiscals i el control de les importacions

Les conseqüències fiscals són considerables. Com hem dit, Andorra ha d'abandonar totalment el seu sistema de taxes sobre les importacions, que alimentava per 92,9% el pressupost públic de l'estat al 1987, i substituir-lo per una TVA. És cert que el reembossament de la TEC sobre les mercaderies provinent dels països tercers aportarà recursos nous, però a terme, és la qüestió dels impostos directes sobre les persones físiques i sobre les societats que s'ha de plantejar per a cobrir les despeses públiques i els equipaments generals.

Com hem vist, l'acord obliga d'ara endavant Andorra a controlar les importacions i a evitar el frau a les fronteres, que li causaria danys i pèrdues. És un canvi considerable en les actituds. En els anys que segueixen es construiran dos edificis nous per les duanes andorranes, al Pas de la Casa i a la Farga de Moles, i es reforçarà el servei, amb un control sistemàtic.

L'acord no demana cap modificació d'un dels caràcters bàsics d'Andorra, la seva situació de paradís fiscal, estrictament reservat als habitants i a les empreses andorranes.

Les marques i les empreses industrials

Directament i indirectament, aquest acord fa obligació a Andorra de canviar, de precisar o de crear moltes normatives sobre la propietat industrial i comercial, sobre les societats i el comerç, sobre la part de la participació de capital estranger a les empreses andorranes. Andorra instaurarà un registre de patents i marques, que donarà de retruc una imatge exterior més bona i relacions més fluïdes amb els estats regulats que adhereixen als organismes internacionals de protecció de la propietat industrial i comercial. L'article 16 de l'acord hi fa una referència explícita i imposa una harmonització reglamentària.

Ho reflecteix el discurs de programa del Cap de govern Òscar Ribas, l'any mateix de la firma de l'acord :

“De manera especial, el meu govern tirarà endavant les actuacions necessàries amb la finalitat d’evitar conflictes relatius a la propietat comercial i industrial. Un instrument necessari, en aquesta òptica, és el registre de patents i marques, amb la indispensable relació amb els organismes internacionals competents. (...)

Es constaten també, importants contradiccions entre la legislació que regula les societats mercantils i la normativa específica que és aplicada a l'exercici del Comerç per les persones físiques. El meu Govern es proposa treballar també, prioritàriament, en la preparació d'una nova llei mercantil que serà sotmesa a l'aprovació d'aquesta M.I. Assemblea.

D'altra banda, el Reglament de Societats Mercantils del 1983 permetia la promulgació d'una normativa específica adreçada a permetre la constitució de societats amb majoria de capital estranger sempre que es tractés d'empreses declarades d'interés públic o social. Aquesta normativa que no ha estat desenvolupada encara, esdevé, avui, més necessària amb l'obertura de la nostra economia a l'àmbit europeu.

Ben entès, aquesta aportació de capital estranger serà estrictament controlada pel Govern tant pel que fa al seu origen com quant a la seva incidència dins l'economia andorrana.”

L'acord amb la CEE ofereix avantatges a les empreses que produeixin bens industrials totalment o parcialment elaborats a Andorra : seran en lliure exportació cap als estats de la Comunitat sense ser sotmesos a les mateixes condicions reglamentàries de producció. També els costos de fabricació i de comercialització dels productes serien minorats de la diferència entre les pressions fiscals, sense comptar amb condicions salarials i de gestió del personal menys limitatives. Deixa doncs la porta oberta a la instal·lació d'empreses que acaben un producte - l'estratègia de l'etiqueta i de l'embalatge -, o per ubicar-hi una filial de producció en unes condicions fiscals avantatjoses. Però aquesta possibilitat no s'ha desenvolupat fins ara.

Un marc estable

Més enllà dels aspectes tècnics, aquest acord estabilitza Andorra car, per primera vegada en la seva història, té amb els estats estrangers limítrofs un pacte clar i estable, la perennitat del qual no depèn més dels capricis dels altres interlocutors sinó d'ella mateixa. En efecte, si les clàusules són respectades pel Principat, l'acord és reconductible automàticament.

Les conseqüències sobre l'organització de l'economia es faran notar progressivament,

amb més normes econòmiques i socials i un intervencionisme més fort de l'estat.

Les conseqüències polítiques

El primer acte internacional

Les conseqüències polítiques són més importants encara. Malgrat les limitacions formals al moment de la firma, és un primer acte internacional real. Del cantó andorrà era important que fos Andorra mateixa, a través dels seus elegits, qui negociés, i que fos el Cap de govern qui presideixi la delegació.

També, per primera vegada a l'època contemporània **el català era llengua de cancelleria**, com a única llengua oficial d'Andorra.

El desencadenament de la Constitució

És més, les conseqüències sobre la política interior no van trigar gaire. Un tabú desapareixeria el mateix any, en les declaracions oficials andorranes com dins la premsa : l'expressió moderada i pactista "reforma de les institucions" era substituïda per la paraula "constitució", amb caràcter d'exigència.

En efecte, per primera vegada en la seva història, Andorra no depenia més per la seva economia de les decisions de França i Espanya, els estats dels dos Coprínceps. La por de perdre uns avantatges econòmics, o l'amenaça latent - i com hem vist realment utilitzada en diverses ocasions - de represàlies econòmiques i de tancament de la frontera, doncs la subjecció política, eren substituïdes per una regla del joc inscrita dins un tractat internacional, que ningú no podia modificar tant com era vigent i el respectava Andorra. D'evidència això **canviava del tot el paper dels actors polítics i la relació sobirans-subjectes**.

Efectivament, **l'any 1990 mateix, es demanava oficialment la negociació d'una constitució moderna**, que limiti les competències dels sobirans i porti al reconeixement internacional del Principat.